

OBSAH

Úvod	11
-------------------	----

OBYVATELSTVO, EKONOMIKA A TECHNIKA

Demografická revoluce a dějiny světové populace	23
Demografie a dějiny	23
Změny a komplexní souvislosti	24
Cesty do demografické moderny	33
Demografie a dějiny světa	47
Industrializace	48
Pojem a rozměr industrializace	48
Fáze lehkého průmyslu	55
Fáze těžkého průmyslu	67
Fáze „nových průmyslových odvětví“ – výhled	89

KULTURNÍ ZMĚNY

Evropské osvícenství	95
Osvícenství – periodizace, sebereflexe a klíčové pojmy	95
Hranice epoch	95
Vznik osvícenství	97
Periodizace	99
Sebereflexe	103
Klíčové pojmy	105
Osvícenská Evropa – prostory, síť, kulturní transfer	107
Centra a periferie	107
<i>La république des lettres</i> – evropské osvícenství jako nadnárodní síť	110
Kulturní transfer	115
Média a žánry osvícenství	119
Osvícenství a tradovaný žánrový systém – kontinuity a zlomy ..	119

<i>Histoire des deux Indes</i> Guillaume Thomase Françoise	
Raynala – bestseller evropské osvícenské literatury	124
Novinářská média – expanze, šíření, transformace	128
Kultura elit a lidové osvícenství	131
Lidové osvícenství – elitářský projekt a sociokulturní proces . .	131
Mezi psaným a ústním projevem – média lidového osvícenství	135
Lidové osvícenství a autodidakti	138
Transkulturní dimenze – dědictví a univerzalita osvícenství	141
Světová odezva evropského osvícenství	141
Dědictví a břímě osvícenství.	142
Univerzalita a hranice evropského osvícenství.	144
Revoluce vědění	146
Empirické pole	146
Instituce vědění	150
Akademie a univerzity	150
Knihovny	153
Autorské právo.	158
Uspořádání vědění	159
Systematika	160
Encyklopedie	165
Mikroúspořádání materiálu	168
Distribuce vědění	170
Místa	170
Cesty	171
Média.	174
Překážky	178
Pokrok	179
Křesťanské misie a náboženská globalizace v 19. století	187
Západní misie	187
Domácí aktéři, regionální iniciativy, transkontinentální aktivity. . .	192
Náboženská modernizace a globalizace	195
Výklady světa a ideologie	200
Hegelova filozofie jako centrum výkladu světa	201
Rozpad Hegelovy školy	208
Kritika náboženství	209
Liberalizace	211
Světové názory	216
Pozitivismus.	218
Materialismus	223
Marxismus	226

Liberalismus	230
Existencialismus	235
Iracionalismus	239
Vývoj ve 20. století – výhled	241
Pragmatismus	242
Relativismus (historický a kulturní)	246
Obrat k jazyku	247
Autonomie umění – evropská fiktivní realita	249
Nač umění?	249
Umělec a společnost – <i>l'art pour l'art</i>	251

ZMĚNY POLITICKÉHO SVĚTA

Mezistátní souvislosti a politické revoluce	263
Příčiny mocenskopolitických posunů ve prospěch Evropy, respektive „Západu“	263
Globalizace evropských představ o „mezinárodních“ vztazích	268
Proměny Evropy – státní systém a revoluční hnutí	276
Antagonismy a spolupráce evropských velmocí v letech 1763–1792/1795	276
Velká francouzská revoluce a Napoleonova hegemonie v Evropě.	277
„Koncert velmocí“ v předrevoluční době (1815–1849).	279
Nacionalismus, zrod států a evropský mocenský systém (1849–1914)	284
Krise islámského světa	289
Postupný rozpad osmanské říše	289
Persie a západní část Střední Asie mezi velmocemi	293
Asijské a africké státy na prahu kolonializace	295
První dekolonizace – americké státy a autonomní kolonie	303
Revoluce třinácti kolonií a vznik USA	303
Územní a mocenský růst USA	306
Britské osadnické kolonie na cestě k autonomii	312
Formování států v Latinské Americe do období 1825–1841	314
Další vývoj suverénních latinskoamerických států a jejich konflikty.	317
„Otevření“ východní Asie a jeho různé následky	322
Bolestné „otevírání“, cca 1720–1894.	322
Východní Asie v období 1894/1895 až 1911/1912 – regionální hegemonie Japonska, revoluce v Číně.	325
„Běloši“ jako „panská rasa“ a nestabilita jejich „světového systému“	327

Globalizace Evropy	331
Kolonialismus a imperialismus	331
Od obchodu k ovládnutí – evropské koloniální říše v Asii	334
Britský korunní šperk: Britská Indie	334
Nizozemská Indie a Francouzská Indočína	339
Rusko na Sibiři, na Středním a Dálném východě	342
Náboženské protektoráty, polokolonie a opěrné body	351
„Žluté nebezpečí“ – obraz Asiata v novější době	359
„Ušlechtilý divoch“, nebo „lidožrout“? – Oceánie v epoše kolonialismu	362
Obchodníci, konzulové a misionáři	362
Aboridžinci a Maoři	367
Německé tichomořské impérium	369
„Mýtus Tichého oceánu“ – obraz obyvatele Oceánie v novější době	371
„Souboj o Afriku“ – její průzkum a koloniální dělení	374
Průlom do nitra Afriky	374
Berlínská konference o západní Africe 1884–1885 a její následky	378
Staří a noví koloniální páni	380
Koloniální panství – správa, ekonomika a misie	385
Od „ušlechtilých mouřenínů“ k „černým ďáblům“ – obraz Afričana v novější době	389
Vznik a vývoj ústavních států	394
Co je to „ústava“?	394
Od prvních ústav do roku 1814	397
Restaurace v Evropě – nezávislost v Latinské Americe (1814–1830)	411
Evropa od revoluce roku 1830 do revoluce roku 1848/1849	419
Globalizace ideje ústavnosti (1850–1914)	424
Výhled	439
Seznam literatury	447
Chronologický přehled	458
Seznam vyobrazení	464
Rejstřík osobních jmen	465
Rejstřík místních názvů	471